

Guillaume

MUSSO

Mergaitė
ir
naktis

baltos lankos

GUILLAUME MUSO

MERGAITĖ IR NAKTIS

Romanas

Iš prancūzų kalbos vertė Greta Štikelytė

baltos lankos

*Nakties problema dar neišspręsta.
Kaip joje nepaklysti?*

Henri MICHAUX

(NICE-MATIN – 2017 metų gegužės 8 diena, pirmadienis)

Tarptautinis Sent Egziuperi licėjus švenčia 50-ąjį gimtadienį

Svarbiausia Sofija Antipolio mokslo ir technologijų parko mokymo įstaiga kitą savaitgalį užpūs jau penkiasdešimt gimtadienio torto žvakučių.

1967 metais Prancūzijos pasaulietinė organizacija įkūrė išskirtinę Žydrojo Kranto švietimo įstaigą – mokyklą ekspatriantų vaikams, tarptautinį licėjų. Siekiant gerų rezultatų, licėjuje ypatingas dėmesys skiriamas užsienio kalboms. Dvikalbėse klasėse įgyjami tarptautiniai diplomai, o šiuo metu čia mokosi apie tūkstantį prancūzų ir kitataučių. Šventė prasidės atvirų durų diena gegužės 12-ąją, penktadienį. Mokiniai ir mokytojai pristatys šia proga sukurtus meno kūrinius: nuotraukų parodas, filmus, spektaklius.

Šventė tęsis šeštadienio vidurdienį, į priėmimą susirinkus mokyklos alumnams ir buvusiems darbuotojams. Per ceremoniją bus padėta pirmoji plyta naujam penkių aukštų pastatui pavadinimu „Stiklo bokštas“, iškilisiančiam vietoj sporto salės, kurią netrukus nugriaus. Šiame itin moderniame pastate įsikursiančios auditorijos bus skirtos parengiamųjų kursų moksleiviams, besiruošiantiems

stoti į specializuotas mokyklas*. 1990–1995 metų laidų moksleiviams, tą vakarą susirinkiantiems į klasių susitikimą, teks garbė paskutiniams trypti sporto salėje.

Licėjaus direktorė ponia Florensa Girar norėtų, kad iškilmėse apsilankytų kuo daugiau žmonių. „Maloniai kviečiu visus buvusius moksleivius ir darbuotojus susitikti šia džiugia proga. Pašnekesiai su draugais apie senus gerus laikus primins, kad ten, kur norime nukeliauti, niekada nepateksime, jei užmiršime, iš kur atėjome“, – įprastais žodžiais baigė savo kalbą direktorė, paskui dar pridūrė, kad specialiai organizuoti šiam renginiui buvo sukurta ir feisbuko grupė.

Stefanas Panielis

* Pranc. *Les Grandes Écoles* – Prancūzijos aukštojo mokslo įstaigos, į kurias stojant būtina laikyti egzaminus. Baigė vidurinę mokyklą moksleiviai, ketinantys į jas stoti, lanko specialius parengiamuosius kursus.

Forever young

I

Vyšninė kola

*Jei sėdi krentančiame lėktuve, kad ir kiek
veržtumeisi diržus, naudos iš to jokios.**

Haruki MURAKAMI

I.

Sofija Antipolis

2017 metų gegužės 13 diena, šeštadienis

Pasistačiau automobilį prie degalinės, po pušimis, už trijų šimtų metrų nuo licėjaus vartų. Atvažiavau tiesiai iš Nicos oro uosto, per visą skrydį iš Niujorko nė bluosto nesudėjau.

Vakar paskubomis išvykau iš Manhatano, pirmiau elektroniniu paštu gavęs straipsnį apie savo mokyklos penkiasdešimtmečio šventę. Laišką per mano leidyklos kontorą atsiuntė Maksimas Bjankardinis, kuris kadaise buvo mano geriausias draugas, nors jo nemačiau jau dvidešimt penkerius metus. Jis taip pat atsiuntė savo telefono numerį, jį surinkau nenoromis, bet turėjau pripažinti, kad kitaip pasielgti nedera.

– Ar perskaitei straipsnį, Tomai? – paklausė manęs beveik be įžangų.

* Haruki Murakami, *IQ84. Pirma knyga (balandis–birželis)*, Vilnius: Baltos lankos, 2011, p. 386. Iš japonų k. vertė Ieva Susnytė.

– Dėl to tau ir skambinu.

– Ar žinai, ką tai reiškia?

Išgirdau puikiai pažįstamą jo balso intonaciją, tik iškreiptą nervingumo, skubrumo ir baimės.

Aš ne iš karto atsakiau į jo klausimą. Taip, žinojau, ką tai reiškia. Niekas nebebus kaip anksčiau. Likusį gyvenimą praleisime už groto.

– Turi grįžti į Žydrąją Krantą, Tomai, – porą sekundžių patylėjęs, tarstelėjo Maksimas. – Privalome sugalvoti, kaip to išvengti. Privalome bent pabandyti ką nors pakeisti.

Užsimerkiau, mėgindamas įsivaizduoti artėjančių įvykių pasekmes: skandalo atgarsius, teisines problemas, sukrėtimą, kurį patirs mūsų šeimos.

Giliai viduje visada suvokiau, kad tai gali įvykti. Beveik dvidešimt penkerius metus gyvenau – ar apsimečiau gyvenantis – su Damoklo kardu virš galvos. Nuolat pabusdavau vidury nakties išpiltas prakaito ir mąstydavau, kas įvyko ir kas gali nutikti, jei vieną dieną viskas išaiškės. Tokiomis naktimis užgerdavau leksotanolio tabletes gurkšniu viskio „Karuzawa“, bet vėl užmigti pavykdavo retai.

– Privalome bent pabandyti ką nors pakeisti, – pakartojo draugas.

Supratau, kad tai tėra iliuzija. Nes bomba, kuri dabar gali sugriauti mūsų gyvenimus, vieną 1992 metų gruodžio vakarą padėjome mes patys.

Ir abudu puikiai žinojome, kad nėra jokio būdo ją neutralizuoti.

2.

Užrakinęs dureles nuėjau iki šalia esančios degalinės. Tai buvo kartu ir amerikietiško stiliaus krautuvėlė, kurią visi

vadino „Pas Diną“. Už degalų kolonėlių stovėjo medinis dažytas kolonijinio stiliaus pastatas, jame buvo įsikūrusios maža parduotuvė ir jauki kavinė su terasa po stogeliu.

Praverčiau dvigubas duris. Vieta neką tepasikeitė ir atrode, kad laikas čia stovi vietoje. Palei parduotuvės gilumoje stovintį balinto medžio prekystalį, ant kurio po stikliniais gaubtais it brangenybės puikavosi spalvingi pyragaičiai, stirksėjo baro kėdės. Likusi patalpos dalis iki pat terasos buvo apstatyta suoleliais ir staliukais. Ant sienos kabėjo emaliuotos iškabos, reklamuojančios jau nebeegzistuojančius prekių ženklus, ir tarpukariu darytos Rivjeros nuotraukos. Kad viduje tilptų daugiau staliukų, nebeliko biliardo stalo ir mano kišenes kadaise tuštinusių žaidimų automatų: „Out Run“, „Arkanoid“, „Street Fighter II“. Permainas atlaikė tik senasis apsityręs „Bonzini“ futbolo stalas.

Negalėjau susilaikyti rankomis nepaglostęs iš skroblo pagaminto stalo korpuso. Su Maksimu čia valandų valandas žaisdavome visus svarbiausius Marselio „Olympique“ mačius. Mintyse sukosi atsitiktiniai vaizdiniai: trys Papeno įvarčiai Prancūzijos taurės finale 1989 metais; „Benficos“ žaidėjo Vata ranka įmuštas įvartis; Kriso Vodlo įvartis išorine dešinės kojos puse žaidžiant su AC „Milan“ tą įsimintiną vakarą, kai sugedo Velodromo stadiono apšvietimas. Deja, kartu nešventėme taip lauktos pergalės – Čempionų lygos nugalėtojų titulo 1993-iaisiais. Tuomet jau buvau išvykęs iš Žydrojo Kranto tęsti studijų verslo mokykloje Paryžiuje.

Sėdėdamas kavinėje prisiminiau senas geras dienas. Čia po pamokų lankydavausi ne tik su Maksimu. Labiausiai man įstrigę prisiminimai buvo susiję su anuomet mylėta mergina – Vinka Rokvel. Tais laikais ją buvo įsimylėję visi vaikinai. Atrodė, kad tai buvo vakar. O gal prieš amžinybę.

Eidamas link prekystalio pajutau, kaip ryškėjant prisiminimams pašurpo oda. Prisiminiau tyrą Vinkos juoką, tarpelį

tarp dantų, plonas sukneles, neįprastą grožį, jos neva atsiri-
bojusį žvilgsnį, kuriuo stebėjo pasaulį. Prisiminiau, kad „Pas
Diną“ Vinka vasarą gerdavo vyšninę kolą, o žiemą užsisaky-
davo puodelį po puodelio kakavos su zefyriukais.

– Ar ko norėsite?

Negalėjau patikėti savo akimis: kavinėje vis dar dirbo ta
pati pora – italas ir lenkė Valentiniai. Vos juos išvydęs, prisimi-
niau ir jų vardus. Dinas (kaipgi kitaip...) liovėsi valyti espresso
kavos aparatą ir mane užkalbino, o Hana vartė vietinį žurnalą.
Jis sustorėjo ir nupliko, o ji pražilo ir susiraukšlėjo. Bet atrodė,
kad laikui bėgant juodu vis geriau dera tarpusavy. Senatvė
visus suvienodina: ji išblukina pernelyg raiškų grožį, o nuobo-
džiausius bruožus kartais išryškina ir padailina.

– Man prašau kavos. Dvigubą espresso.

Porą sekundžių padvejojęs, mečiau iššūkį praeičiai ir pa-
kviečiau Vinkos dvasią:

– Dar vyšninės kolos su šiaudeliu ir ledukais.

Akimirką pamaniau, kad kuris nors iš Valentinų mane at-
pažins. Mano tėvas ir motina direktoriavo Sent Egze nuo 1990
iki 1998 metų. Jis vadovavo vidurinei mokyklai, o ji parengia-
miesiems kursams. Eidami šias pareigas, juodu gyveno moky-
klos teritorijoje. Todėl dažnai čia lindėdavau. Už keletą „Street
Fighter“ partijų kartais padėdavau Dinui sutvarkyti sandėliuką
arba paruošti garsiuosius šaldytus pudingus, kurių receptą jis
paveldėjo iš tėvo. Kol jo žmona ir toliau sėdėjo įsmeigusi akis
į žurnalą, senasis italas subėrė mano ištiestas monetas į kasą
ir padavė gėrimus, bet jo pavargusiose akyse neišvydau nė
menkiausios kibirkštėlės.

Salėje buvo užimta tik ketvirtadalis staliukų, ir tai išties
stebino – net ir šeštadienio rytą. Sent Egze veikė internatas ir
mano laikais ten gyveno nemažai moksleivių, kurių dauguma

pasilikdavo licėjyje ir savaitgaliais. Naudodamasis ta proga, kad nėra žmonių, nuėjau prie mėgstamiausio mūsų su Vinka staliuko – pačiame terasos gale, po kvapniomis pušų šakomis. Kadangi toks tokį pažįsta, Vinka visada sėsdavosi veidu į saulę. Su padėklų rankose atsėdau į savo įprastą vietą nugara į medžius. Pasiėmiau kavos puodelį, o vyšninės kolos stiklinę pastačiau priešais tuščią kėdę.

Per garsiakalbį sklido senas „R.E.M.“ hitas „Losing My Religion“ – dauguma žmonių mano, kad jis apie religiją, bet iš tiesų jame dainuojama apie skaudžios viopusės meilės kančias. Vaikinas sielvartaudamas šaukia mylimai merginai: „Ei, pažiūrėk, aš čia! Kodėl tu manęs nematai?“ Keliais žodžiais papasakota mano gyvenimo istorija.

Lengvas vėjelis judino šakas, ant grindų lentų saulėje spindėjo dulkės. Keletą sekundžių ėmė veikti kažkokie kerai ir aš persikėliau į dvidešimto amžiaus paskutinio dešimtmečio pradžių. Tiesiai prieš mane pro šakas besiskverbiantuose pavasariškuose spinduliuose Vinkos dvasia atgijo ir ausyse nuskambėjo aistringų mūsų diskusijų aidas. Girdėjau ją karštai kalbant apie *Meilužį* ir *Pavojingus ryšius*. Aš pasakodavau apie *Martiną Ideną* ir *Viešpaties gražuolę*. Prie šio stalo mes taip pat valandų valandas kalbėdavomės apie filmus, žiūrėtus trečiadienio popietėmis „Star“, „Casino d’Antibes“ ar Kanų kino teatruose. Ją žavėjo „Pianinas“, „Telma ir Luiza“, o man patiko „Širdis žiemą“ ir „Dvigubas Veronikos gyvenimas“.

Daina ėjo į pabaigą. Vinka užsidėjo savo „Ray-Ban“ akinius nuo saulės, per šiaudelį siurbtelėjo gurkšnį kolos ir mirktelėjo pro savo spalvotus stiklus. Jos vaizdinys pamažu blėso, kol visiškai pradingo, kerai išsisklaidė.

Nerūpestingas pasisėdėjimas 1992-ųjų vasaros kaitroje baigėsi. Buvau vienas ir liūdnas, netgi pritrūkau oro besivaikydamas

prarastos jaunystės svajas. Nemačiau Vinkos jau dvidešimt penkerius metus.

Tiesa, dvidešimt penkerius metus jos nematė *niekas*.

3.

1992 metų gruodžio 20 dieną devyniolikmetė Vinka Rokvel prabėgo į Paryžių su dvidešimt septynerių metų filosofijos mokytoju Aleksiu Klėmanu, su kuriuo buvo užmezgusi slaptą romaną. Paskutinį kartą jie buvo pastebėti kitą dieną viešbutyje septintojoje apygardoje, prie Šv. Klotildos bažnyčios. Paskui sostinėje jų pėdsakų nebeliko nė žymės. Nuo tada jie niekur nebepasirodė, niekada nesusisiekė su savo šeimomis ar draugais. Jie išgaravo tiesiogine to žodžio prasme.

Tokia buvo oficialioji versija.

Išsitraukiau iš kišenės jau šimtą kartų perskaitytą *Nice-Matin* straipsnį. Jame paskelbta, atrodo, niekuo neišsiskirianti naujiena turės dramatiškų pasekmių ir privers visus permąstyti oficialiąją įvykių versiją. Juk šiomis dienomis prisiekinėjame norintys būtent *tiesos* ir *skaidrumo*. Deja, tiesa dažnai būna klaidinanti, o šiuo konkrečiu atveju ji nei ką nuramins, nei palengvins netektį, nei padės įvykdyti tikrąjį teisingumą. Tiesa sukels tik sielvartą, norą susidoroti ir piktus liežuvius.

– O! Atleiskit, pone!

Lėkdamas tarp staliukų nerangus moksleivis savo kuprine užkliudė kolos stiklinę. Greitai sureagavau ir sučiupau stiklą prieš jam sudūžtant. Staliuko paviršių nušluosčiau popierinėmis servetėlėmis, bet gėrimo užtiško ir man ant kelnių. Nuėjau į kavinės tualetą. Man prireikė gerų penkių minučių dėmėms išvalyti ir daugmaž tiek pat kelnėms išsidžiovinti. Nesinorėtų alumnų suvažiavime atrodyti lyg kokiam apsimyželiui.

Paskui grįžau prie savo staliuko pasiimti ant kėdės atlošo palikto švarko. Užmetęs akį į staliuką pajutau greičiau besidaužant širdį. Kol manęs nebuvo, kažkas sulenkė straipsnio kopiją per pusę ir ant jo padėjo akinius nuo saulės. „Ray-Ban Clubmaster“ spalvotais stiklais. Kas galėjo man iškrėsti tokį prastą pokštą? Apsidairiau. Dinas kalbėjosi su kažkokiu vyruku prie degalinės. Hana kitoje terasos pusėje laistė pelargonijas. Be trijų prie prekystalio užkandžiaujančių šiukšlininkų, kur ne kur prie staliukų „MacBook“ kompiuteriais dirbo ar telefonais susirašinėjo tik keli liceistai.

Šūdas...

Turėjau paimti akinius į rankas, kad įsitikinčiau, jog tai ne haliucinacija. Kai juos pakėliau, pamačiau, jog ant žurnalo iškarpos dar buvo ir kažkas parašyta. Dailia apskrita rašysena buvo išvedžiotas vienas vienintelis žodis:

Kerštas.